

Velkommen til Costa København

Af Jørgen Nimb Lassen og Søren Præstholt
Mandag den 7. januar 2008, 22:30

Det kan godt lade sig gøre at satse fundamentalt anderledes på en grøn by, som vil afhjælpe klimaforandringerne. Desuden har grønne omgivelser en lang række andre positive virkninger. Vi behøver bare tage over Øresund til Malmø for at få det bekræftet.

Med klimaforandringerne kommer det gode vejr også! Så er sommerferien reddet, ligesom vi kan se frem til længere ophold ude på solskinsterassen og i sommerhuset. Men desværre, i Danmark vil klimaforandringerne også betyde mere ekstremt vejr og dermed flere og værre oversvømmelser. Et på sigt stigende havspejl vil selvsagt kun forværre situationen. Vi vil skulle vænne os til flere våde kældre, oversvømmede marker, gader og stræder sat under vand og egentlige stormflodssituationer. Alle lavtliggende områder ved åer, søer og kyster er i risikozonen og dermed også de store bysamfund.

Politikere har den seneste tid stået i kø for at signalere bekymring på klimaområdet. Nu er tiden inde til handling. Men uanset om det lykkes klimaminister Connie Hedegaard at finde globalt fodslaw om ambitiøse reduktioner af fremtidens CO₂-udledningerne, så vil klimaændringer forårsaget af fortidens udledninger gøre ondt. Der er derfor al mulig grund til mere fokus på dette også – især for byerne, hvor 87 pct. af danskerne bor.

Det er her, den naturlige klimaløsning kommer ind i billedet: Grønt plantedække har nemlig direkte effekter på det lokale miljø og klima ud over indvirken på de processer, der driver klimaforandringerne, herunder udledning af CO₂. Men desuden har det også en række indirekte effekter, som sandsynligvis er langt vigtigere. Herunder hører bl.a. ændrede transportvaner, bedre folkesundhed i form af mindre stress, renere luft, adgang til mere motion, samt et langt rigere dyre- og planteliv i vores byer. Desuden elsker vi levende, grønne byer og behøver måske ikke rejse langt, hvis vi kan finde paradís dér, hvor vi bor!

Først til de direkte gevinster. Planterne i grønne områder både optager og binder CO₂ i plantedelene og ved opbygning af jordens pulje af organisk materiale. Byskove og bytræer binder CO₂ i op til flere hundrede år, alt efter hvor længe træet får lov til at vokse og hvad træet efterfølgende bruges til. Det samme gælder alt grønt i vores byer, så længe det bare erstatter gråt. Derudover er der gode effekter i forhold til det lokale miljø. Med mere regn vil også afstrømningen stige. Her kan grønne områder både opsamle og tilbageholde regnvand. De kan populært sagt virke som en svamp, der aflaster kloakkerne og mindsker risikoen for udledning af forurenede vand til åer, søer og hav i situationer, hvor rensningsanlæg eller regnvandsbassiner ellers løber over. Det er vigtigt, når nu klimaet ser ud til at blive mere ekstremt. Også i forhold til lufttemperaturen kan grønne områder være særdeles gavnlige. Således viser en større undersøgelse fra Manchester, at temperaturen stiger mest, hvor der er mindst grønt. Simuleringer har her vist, at flere eller færre grønne områder har en klar lokal temperatureffekt. Bare 10 pct. mere grønt kan ifølge Skov & Landskab sænke temperaturen med 1,2 °C i parcelhuskvarterer og 3,7 °C i byens centrum. Det svarer nogenlunde til den temperaturstigning, DMI forventer frem til år 2080 – når man ser bort fra det mest ekstreme scenario for klimaet.

Der er således et klimaperspektiv i at give ekstra plads til det grønne i vores byer, til træer og buske, græs og urter, i haver, i gårde, på taget, langs husgavle, på veje, på torve og pladser, eller i det hele taget omdanne gråt til grønt.

Foto: Claus Bigum

Jørgen Nimb Lassen Forstkandidat og informationsmedarbejder ved Skov & Landskab på Københavns Universitet. og Søren Præstholt Geograf, ph.d. og forsker ved Institut for Geografi og Geologi på Københavns Universitet samt formand for Landskabsværkstedet.

Det kan godt lade sig gøre at satse fundamentalt anderledes på en grøn by, og at det samtidig medfører en lang række andre positive effekter, behøver vi bare at tage over Øresund til Malmø for at få det bekræftet. Her ligger nemlig den nye bydel Västra Hamnen, Bo01, som er planlagt og designet med speciel fokus på den direkte adgang til naturen og på økologiske og bæredygtige tiltag. Malmø Kommune har bevidst valgt at tage naturen med ind i bydelsprojektet, både fordi den har en positiv effekt på helbred og velvære, og fordi den er nødvendig for byens overlevelse og tiltrækningskraft.

Malmø Kommunes fremgangsmåde har været brugen af »grönytefaktor« og »gröna punkter«, bl.a. med inspiration fra Berlin. Resultatet er blevet et markant grønt og blått islæt af grønne tage, gårdrum og legepladser, vilde skovområder, parker, vegetationsklædte facader, samt ikke mindst utallige synlige, åbne regnvandsbassiner og -kanaler med rigt indhold af grøn vandvegetation.

Det fine resultat, som Västra Hamnen efterhånden har udviklet sig til, skyldes de nye planlægningskoncepter. Disse sikrer både et kvantitativt højt indhold af grønne og blå elementer og lige vigtigt – et kvalitativt højt naturindhold. Bygherrerne er således forpligtet til en grøn udefaktor på mindst 0,5, hvilket betyder, at minimum 50 pct. af byggegrunden skal gøres grøn. Desuden har han forpligtet sig til at følge mindst ti grønne punkter fra en liste med i alt 35 mulige miljøvenlige initiativer. Det kan være anvendelse af hjemmehørende vilde planter, træer og buske; lokal håndtering af regnvand; opsætning af fuglekasser; udlægning af erstatningsbiotoper mv. Samtidig er det et plus for såvel klimaregnskabet som for friluftslivet og naturen, at beboerne i høj grad henvises til den kollektive trafik eller til at cykle eller gå i området.

Västra Hamnens gode adgangsmuligheder til havet, naturen og grønne områder giver utrolig gode muligheder for at dyrke et aktivt friluftsliv. Det skal på sigt bevirke en generel bedre folkesundhed og forebyggelse af en lang række fysiske og psykiske lidelser, bl.a. livsstilsygdomme og stress. Et andet vigtigt element for bydelens trivsel har også været, at man fra stort set alle lejligheder er sikret udsyn til vand, hvad enten det er til havet eller til de store åbne regnvandskanaler. Med fokus på de økologiske og bæredygtige tiltag har kommunen således skabt nogle utraditionelle og spændende byrumsrenoveringsløsninger, hvor mennesker skal kunne leve og ånde, både i privathed og i fællesskab. Resultatet er yderligere blevet understreget med et, for en dansker, iøjnefaldende fravær af graffiti og hærværk på omgivelserne. Her passer beboerne tilsyneladende godt på deres bydel.

Heja Sverige – godt gået. Eksemplet viser, at det kan lade sig gøre at sætte fokus på det grønne og gøre det fundamentalt anderledes, end vi er vant til. Eksemplet viser også værdien af de indirekte effekter, som vi omtalte indledningsvis. Her er en af de vigtigste gevinster, at bymiljøet favoriserer offentlig transport og muligheden for at færdes til fods og på cykel, og dette er i sig selv med til at nedbringe energiforbruget og dermed udledningen af CO₂. Men det giver også et langt mere attraktivt bymiljø at færdes og opholde sig i efter arbejdstid. Og det kan vise sig endnu vigtigere i et klimaperspektiv. En stadig større persontransporten foregår nemlig i fritiden – i 2001 udgjorde den 41 pct. af den samlede persontransport, mens kun 34 pct. var pendling til og fra arbejde. Der er således et klimapotential i at gøre det langt mere attraktivt at opholde sig i sit lokalområde i stedet for at pakke bilen og køre ud af byen, når der skal slappes af, motioneres eller spises madkurv. Ophold i grønne omgivelser har samtidig en lang række positive konsekvenser i forhold til både fysisk og psykisk velvære. I de senere år har forskningsresultater dokumenteret dette og gjort en politisk satsning på grønne byer endnu mere oplagt. F.eks. viser forskning sammenhæng mellem lavere stressniveau og ophold i grønne områder, samt at hele spektret af livsstilsrelaterede sygdomme kan modvirkes af mere bevægelse og motion. Det kan et grønt bolignært bymiljø stimulere til, fordi vi færdes mere, hvis tilbuddene ligger nær vores bolig.

En kreativ grøn klimaløsning skal således tænkes langt bredere end i forhold til de direkte effekter. Den må tænkes i forhold til de andre nævnte samfundsmæssige problemstillinger. Vi bør her – som svenskerne - først og fremmest udvise mod og visionært fremsyn. Vi skal turde gå forrest med en række konkrete forslag, der har til hensigt at opruste byernes grønne og blå struktur.

Danmark står overfor at skulle modtage toppolitikere og klima- og miljøfolk fra hele verden, når København bliver vært for FNs klimakonference i 2009. Vi har en historisk chance for at vise resten af

verden kreative grønne løsninger på byernes problemer og ansvar i klimaproblematikken. Grib chancen – skab et grønt Costa København.

Luk vindue